

หมอชวนรู้

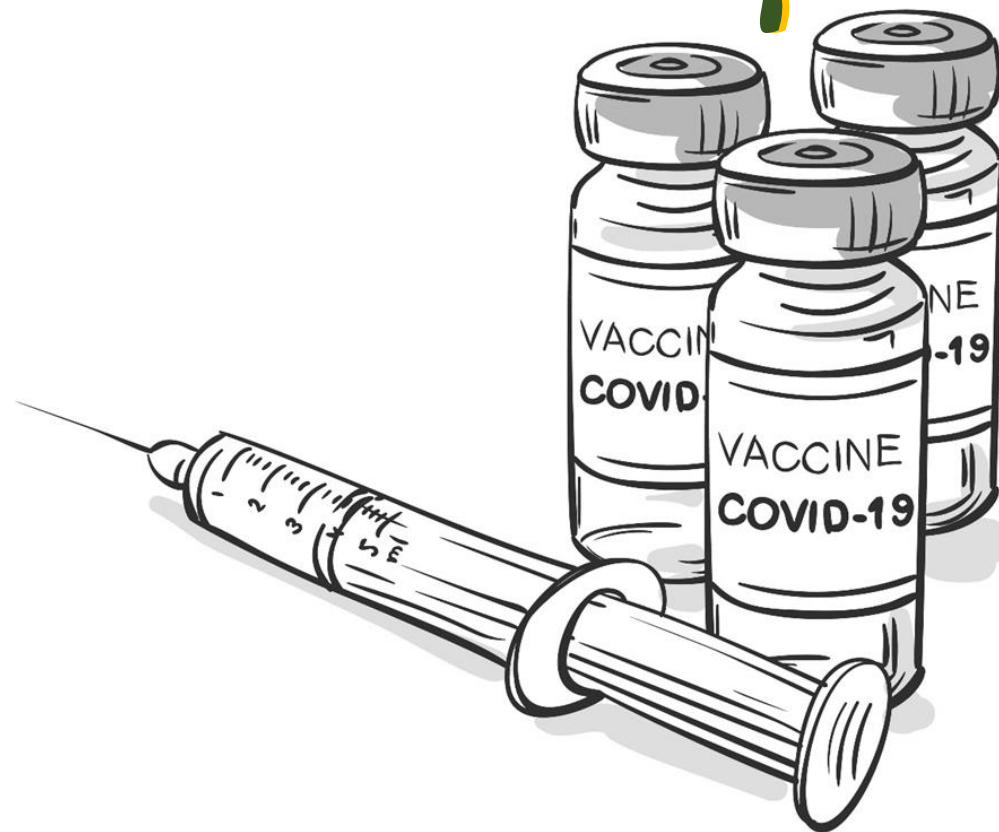
การฉีดวัคซีนโควิด-19 เข็มกระตุ้น

บทความโดย

รศ.นพ.จักรพงษ์ บรมินهنทร์

อายุรแพทย์โรคติดเชื้อ

ราชวิทยาลัยอายุรแพทย์แห่งประเทศไทย

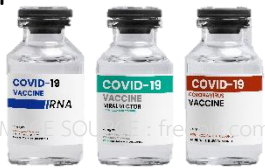
การฉีดวัคซีนโควิด-19 เข็มกระตุ้น

วัคซีนโควิด-19 เข็มกระตุ้นคืออะไร

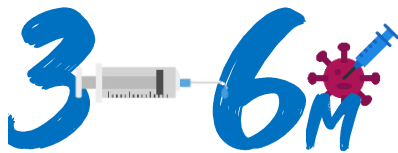
ในช่วงสองปีที่มีการระบาดของโรคโควิด-19 พวกเราส่วนใหญ่ได้รับการฉีด วัคซีนโควิด-19 เพื่อป้องกันการติดเชื้อ รวมถึงเพื่อลดอาการรุนแรง การเกิดปอดอักเสบและการเสียชีวิตจากภาวะแทรกซ้อน โดยสามารถจำแนกรูปแบบการฉีดวัคซีนได้เป็นสองรูปแบบได้แก่

วัคซีนชุดแรก (primary series)

วัคซีนชุดแรก (primary series) คือ การฉีดวัคซีนโควิด-19 สองเข็มแรกในกรณีที่ไม่เคยได้รับวัคซีนมาก่อน โดยอาจเป็นวัคซีนชนิดเดียวกันหรือต่างชนิดที่เรียกว่า “สูตรไขว้” โดยวัคซีนที่คนไทยได้รับ ได้แก่ วัคซีนเชื้อตาย (ซิโนแวค และซิโนฟาร์ม) วัคซีนชนิดเอ็มอาร์เอ็นเอ (ไฟเซอร์ และโมเดอร์นา) และวัคซีนที่มีไวรัสเป็นตัวยานพา (แอสตราเซนเนกา และจอห์นสันแอนด์จอห์นสันซึ่งวัคซีนชุดแรกมีเพียงเข็มเดียว)

โดยร่างกายจะสร้างภูมิคุ้มกันต่อเชื้อไวรัสโควิด-19 ขึ้นหลังฉีด และคงอยู่ประมาณสามถึงหกเดือนขึ้นกับชนิดของวัคซีน และโรคประจำตัวในแต่ละบุคคล โดยผู้ที่ภูมิคุ้มกันปกติและได้รับวัคซีนชนิดเอ็มอาร์เอ็นเอในสองเข็มแรก มีแนวโน้มที่จะสร้างภูมิคุ้มกันได้สูงและคงอยู่

ยาวนานกว่าเมื่อเทียบกับการฉีดในผู้ที่ภูมิคุ้มกันบกพร่องและได้รับวัคซีนชนิดอื่น โดยผู้ที่ภูมิคุ้มกันบกพร่อง เช่น ผู้ป่วยเอดส์หรือผู้ป่วยที่กินยากดภูมิ อาจจำเป็นต้องได้รับวัคซีนชุดแรกถึงสามเข็มเพื่อให้ภูมิคุ้มกันขึ้น

การฉีดวัคซีนโควิด-19 เข็มกระตุ้น

วัคซีนเข็มกระตุ้น (booster dose)

วัคซีนเข็มกระตุ้น (booster dose) คือการฉีดวัคซีนซ้ำหลังได้รับวัคซีนชุดแรก เพื่อกระตุ้นให้ร่างกายสร้างภูมิคุ้มกันที่ลดลงหลังฉีดให้สูงขึ้น เพื่อลดโอกาสในการติดเชื้อ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในกรณีที่ยังมีการระบาดของโรคโควิด-19 อย่างต่อเนื่อง

โดยกระทรวงสาธารณสุขขอแนะนำให้ คนไทยที่ได้รับวัคซีนชุดแรกแล้ว ควรได้รับวัคซีนเข็มสามที่ 3 เดือนเป็นต้น

ไปหลังเข็มสอง และควรได้รับวัคซีนเข็มสี่ที่ 4 เดือนเป็นต้นไป หลังเข็มสาม

อย่างไรก็ตามระยะเวลาอาจแตกต่างกันตามชนิดของวัคซีนที่ได้รับและโรคประจำตัวของแต่ละบุคคล รวมถึงประสิทธิผลในการป้องกันการติดเชื้ออาจผันแปรไปตามสายพันธุ์ของเชื้อโควิด-19 ที่ระบาด ณ ขณะนั้น โดยถึงแม้ว่าจะไม่สามารถป้องกันการติดเชื้อได้ร้อยเปอร์เซ็นต์ แต่พบว่าวัคซีนสามารถลดความรุนแรงภาวะแทรกซ้อนและอัตราการเสียชีวิตได้

โดยชนิดของวัคซีนที่ใช้ในการฉีดเป็นเข็มกระตุ้นในประเทศไทย ได้แก่ ไฟเซอร์ โหมดอร์นา หรือ แอสตราเซเนกา (ในกรณีมีข้อห้ามในการฉีดวัคซีนชนิดเอ็มอาร์เอ็นเอ) โดยผู้ที่สนใจสามารถติดต่อรับการฉีดวัคซีนเข็มกระตุ้นได้ที่สถานพยาบาลทุกแห่งทั่วประเทศ

การฉีดวัคซีนโควิด-19 เข็มกระตุ้น

ในกรณีที่เคยติดเชื้อโควิด-19 ควรฉีดวัคซีนเข็มกระตุ้นเมื่อใด

- แนะนำให้ฉีดวัคซีนตามหลังการติดเชื้อโควิด-19 เป็นระยะเวลา 3 เดือนเป็นต้นไป

บุคคลที่ควรฉีดวัคซีนโควิด-19 เข็มกระตุ้นคือใคร

“กลุ่ม 608”

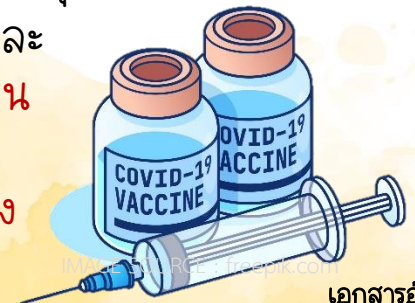

ประชาชนทุกรายโดยทั่วไปฉีดวัคซีนเข็มกระตุ้นจะมุ่งเน้นสำหรับประชาชนในกลุ่มที่มีความเสี่ยงต่อการติดเชื้อที่รุนแรงที่เรียกว่า “กลุ่ม 608” ซึ่งประกอบด้วย ผู้ที่มีอายุ 60 ปีขึ้นไป ผู้ที่มีโรคประจำตัว 7 โรค ประกอบด้วยโรคทางเดินหายใจเรื้อรัง โรคหัวใจและหลอดเลือด โรคไตวายเรื้อรัง โรคหลอดเลือดสมอง โรคอ้วน โรคมะเร็ง และโรคเบาหวาน รวมถึงหญิงตั้งครรภ์ที่มีอายุครรภ์มากกว่า 12 สัปดาห์ขึ้นไป

อย่างไรก็ตาม ประชาชนทุกรายสามารถเข้ารับการฉีดวัคซีนเข็มกระตุ้นได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในกรณีที่บุคคลใกล้ชิดเป็นกลุ่ม 608 เพื่อลดโอกาสในการแพร่เชื้อสู่กลุ่มเปราะบางดังกล่าว

ควรฉีดวัคซีนโควิด-19 เข็มกระตุ้นอีกกี่เข็ม

โดยทั่วไปอาจแนะนำให้ทำการฉีดวัคซีนเข็มกระตุ้นในกรณีที่ยังมีการระบาดของโรคโควิด-19 โดยหากการระบาดหยุดลงและเปลี่ยนเป็นเชื้อประจำถิ่น อาจมีคำแนะนำให้ฉีดกระตุ้นทุก 6 เดือน ถึง 1 ปี เช่นเดียวกับการฉีดวัคซีนไขหวัดใหญ่ อย่างไรก็ตามคำแนะนำอาจเปลี่ยนแปลงไปตามสถานการณ์และสายพันธุ์ที่ระบาด

เอกสารอ้างอิง

กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข วัคซีนโควิด-19 ของประเทศไทย
<https://ddc.moph.go.th/vaccine-covid19>

